

СУБАРТ

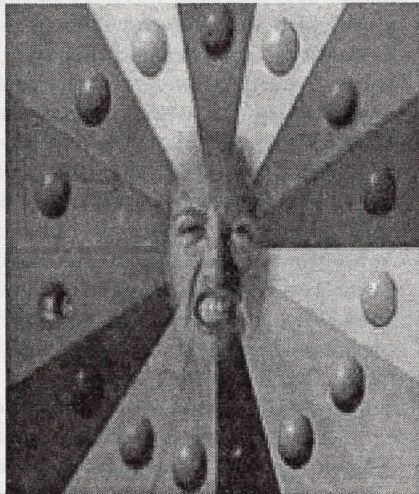
ИНТЕРНЕТ УМЕТНОСТ

Уметноста зависи пропорционално од технологијата, а тоа значи дека колку што повеќе се развива технологијата, толку повеќе навлегува во уметноста, а уметноста толку повеќе ја применува и ја користи како средство и медиум за експресија, доживување или прикажување... Интернетот како еден од најсовремените медиуми се покажа повторно прифатлив за уметничка експресија и како погоден медиум што би го презентирал сето тоа преку своите својства на метадимензионалност и мултидимензионалност. Во себе може да ги прими и од себе може да ги предаде на консументот видеото, дигиталната фотографија, музиката, дизајно..., а и самата веб-страница како уметничко дело само по себе. Во случајот на применетиот дизајн прагматичната вредност на делото е еднаква на неговата уметничка вредност, а медиумот е комерцијалниот производ што лесно може да дојде во допир со секој. Оваа димензија во случајот на нет-уметноста, која го олеснува пристапот кон делото е можноста за комерцијален пристап или можноста за пристап на интернет од каде што ќе посакате и кога ќе посакате.

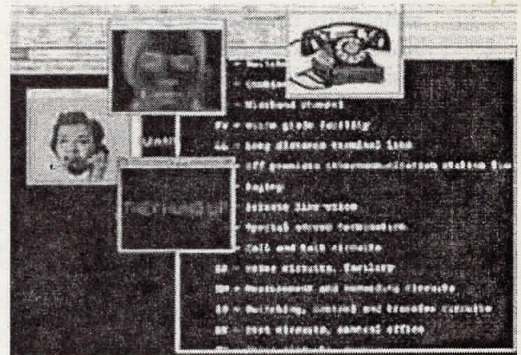
Моменталната поплава на музејски изложби посветени на дигиталната уметност стави во преден план еден нов тип кустоси. Иако називот "кустос на новите медиуми" е во оптек од влегувањето на првите дела на видеоуметноста, во доцните седумдесетти, денес тоа значи нешто сосема друго.

"Луѓето постојано ми праќаат видеоленти", кажува Christiane Paul, кустосот на новите медиуми во Whitney Museum, чија работа е нарачување, документирање, изложување конзервирање, на уметни-

чките он лине проекти. Според зборовите на госпоѓата Паул, Европејците се многу понапред од Американците на подрачјето на интернет-уметноста, благодарение на уметничките и технолошките собири како што се Digital and Electronic Arts Festival (DAEF) во Потердам, Transmediale во Германија, Viper во

Швајцарија и австриската Arts Electronica. Меѓутоа, освен неколкуте европски музеи како Zentrum für Kunst und Medientechnologie (ZKM) во Карлсруе, Германија, во кој е одржана првата голема изложба на интернет-уметност, "Net_Condition" 1999 година, лондонскиот Institute of Contemporary Art и Tate Britain, која започна со нарачување он лине уметнички дела, американските музеи се оние што интензивно вработуваат кустоси за интернет-уметност и прават мегаломански изложби посветени на елек-трон-ската уметност. Whitney Museum беше првиот музеј што купи дело на интернет-уметност во 1994 година, "The world's first collaborative sentence" на Даглас Дејвис, но прв музеј што активно нарача дигитално уметничко дело беше Њујоркшкиот Dia Center for the Arts, кој во 1995 година ги ангажира уметникот Tonyj Oursler, перформансерката Constance de Jong и композиторот Stephen Vitiell да го направат "Fantastic Prayers", дело што се појави на страниците на музејот (<http://www.diacenter.org/>) истата година кога се активирани и страниците. Lynne Cooke, главниот кустос

во Dia Center смета дека традиционалните визуелни уметници треба да се охрабруваат да работат со интернет, дури и ако немаат искуство во користење технологија. Таа, што е потврда на нејзините идеи, работела со уметници мошне познати по видеоработите или инсталациите, како што се: Susan Hiller, Francis Al's и Marijke van Warmerdam.

Од друга страна, Christiane Paul од Whitney Museum верува дека најпривлечни и најинтересни дела на интернет се оние што уметниците (главно непознати) ги пишуваат за свои програми и кои можат да ја преминат границата на сурферската технологија употребувајќи компјутерски јазик. Госпоѓата Cooke исто така се сложува со госпоѓата Паул за тоа како и каде треба да се изложува уметноста. Dia Center нема галерија ниту компјутерски екрани наменети за интернет-уметност и како резултат на тоа ја поттикна публиката да ги гледа проектите од дома. Тоа е како читање книга, не треба јавен простор за да ги гледаме уметничките дела на интернет. На другиот крај од градот во Whitney Museum, изложбата на дигиталната уметност "BitStreams" содржи дел на интернет-уметности наречен "Data Dynamics", кој може да се види и он лине на адресата <http://www.whitney.org/> и во музејските галерии Ehrenkranz и Hurst. Госпоѓата Paul, кустосот на "Data Dynamics", ја сфаќа иронијата од ставањето на интернет-уметноста на екраните во музеите, кога нејзината првична намера е да ја промени традицијата на излагање, создање и доживување на уметноста. Во исто време, таа смета дека ако се работи за вредно уметничко дело, тоа заслужува да биде видено и реконтекстуализирано во музејско окружување.

Антонио ДИМИТРОВ

